

SZENTES és VIDÉKE

VEGYES TARTALMU LAP

Megjelen vasárnap és csütörtökön reggel.
Előfizetési ár:
negyedévre 1 forint 25 kr., félévre 2 forint 50 kr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
I. t. 265. szám, *úv. Fried Józsefné* úrnő házában,
hová a kéziratok címzendők.

Hirdetéseket és nyilttteri közleményeket
a kiadóhivatal
méréselt árjegyzék szerint számít fel.

Legyen béke.

Szentes, 1891. november 1.

Vármegyénk törvényhatósági bizottságának a múlt hó 30-án tartott közgyűlésén eldőlt a sorsa két nagyfajosságú fölébbezésnek, melyek mindenike kiváló jelentőségű szülővárosunkra, Szentesre nézve: értjük a főjegyző- és polgármester-választás ellen beadott fölébbezéseket.

A vármegye közgyűlése törvényszületének fényes tanubizonyosságát adta azzal, hogy ezen fölébbezéseket elutasította, amelyek egyike sem támadta meg a kérdéses választások törvényességét, hanem csak méltányossági, opportunitási indokokra támaszkodott; mert kétségtelen, hogy a közügyek intézésében legelső a törvény, ott nem jászhat közre semmiféle érzelmi politika sem, mert abban a pillanatban, ahogy annak hely adatnék, ki volna vetkőzve az adminisztráció azon tisztaságából, mely egyedül képes garanciát nyújtani arra, hogy keretében mindenkinek egyenlő mértékkel, a törvény mértékével mérnek.

A szóban levő választások sorsa ezzel a megyegyűlési határozattal, nézetiünk szerint, meg van pecsételve, mert meglehet ugyan, sőt bizonyosra vesszük, hogy mind a két határozat meg lesz még fölébbezve a belügyminisztériumhoz: de azt már felté-

lezni se merjük, hogy a belügyi kormány más elbírálásban erősítse ezen fölébbezéseket, mint a megyei törvényhatóság és ezzel homlokegyenest ellentétbe jöjjön a községi törvénynek a választásokra vonatkozó rendelkezéseivel, amelyeknek szigorú szemelött tartásával ez a két választás lefolyt.

Egészen nyugodtak vagyunk hát a részben, hogy — fölébbezés esetén — a belügyminisztérium is meg fogja erősíteni ezen választásokat és haméig foglalkozunk e kérdéssel, ez kizárólag azért történik, mert a megyegyűlésen a fölébbezők részéről elmondott beszédek erre bőséges anyagot szolgáltattak, amelyek méltók arra, hogy megbeszéltesse nek, annyival inkább, mert e beszédek csaknem mindenikében kidomborodott egy kétségbevonhatatlan eszme: a békekéség után való vágyakozás eszméje, amelyet istápolni a sajtónak joga és kötelessége is.

Közvetetlen a polgármester-választás után lapunk volt az első, amely a béke helyreállítását sürgette. Nem Szentes város és a vármegye közt, mert — és ezt erősen kívánjuk hangsúlyozni — mi nem ismerjük el e két faktort háborús félnek, melyek közt tehát békekötésről lehessen szó.

A vármegye — mint ilyen, soha sem viselt, ma sem visel háborút Szentes ellen: meggyőződésünk szerint, Szentes népe sem a vármegye ellen,

ha tehát békéről irunk vagy beszélünk, úgy ezt csak Szentes város képviselőtestületében kívánjuk helyreállítva látni, mert csak annak a kebelében dül az az ádáz közéleti harc, amelybe a vármegye illetéktelenül beerószakoltatni céloztatik egyesek által, de amely nem annyira a megyei törvényhatóság, mint inkább Szentes város közigazgatási gépezetének akcióját bénítja meg, kiszámíthatatlan kárára a város előhaladásának, fejlődésének és felvirulásának.

A polgármester-választást megfölebbezők két kiváló szónokának, Ulár István dr. szentesi esperes-plebános és F e k e t e Márton társulati főigazgatónak beszédei azok, amelyekkel foglalkozni kívánunk, mert a táborukból hangzott egyéb felszólalás sokkal kisebb arányú, kisebb jelentőségű volt, semhogy megérdemelné, hogy rájuk reflektáljunk.

Az első felszólaló Ulár István volt. Nem vonta kétségbe a választás törvényességét, csak azt iparkodott bebizonyítani, hogy a béke helyreállítása volna a főcél, ehhez pedig — szerinte, az eszköz a kandidáló bizottság által nem volt helyesen megválasztva abban, hogy Balogh Jánost, aki egy szervezett és tetterős vezetés alatt álló, hirlapokkal rendelkező pártnak a jelöltje volt, a kandidációnál mellőzte.

Kétségtelen, hogy törvényeink ér-

TÁRGA.

Mai főispán régi főispánokról.*)

(Vármegyénk hajdána.)

Csongrádvármegye főispánja, Zsilinszky Mihály, tudvalevőleg kiváló történetíró, s ez idő szerint az ország egyetlenegy olyan főispánja, ki megyéjének jelenlegi kormányzatát vezeti, multjának történetét pedig megírja. »Csongrádvármegye főispánjai« című tanulmánya, mely a »Századok« füzeteiben jelent meg, becses dolgozat s alkalmasint csak bevezetése egy nagyobb monográfiának. Érdekes már az is, hogy a vármegye első tisztviselője első sorban elődei sorozatának történelmi megállapításához fogott. Munkájában különben nem csupán a vármegye egykori főispánjaival foglalkozik, hanem annak általános történetéről is szól s egyszersmind a magyar vármegyék eredetét s a vármegyei rendszer keletkezését és fejlődését is fölkarolja.

Időszerű erről olvasni most, midőn a törvényhozás házában arról a mult nyáron oly sokat és sokféleképp beszéltek, s fognak beszélni megint, midőn a reform tárgyalása újra szőnyegre kerül!

A Zsilinszky Mihály dolgozatának most közzétett első része a bevezetésen kívül három szakaszból áll. A bevezetésben élénk figyelmet érdemel — a többi közt, a következő részlet: »Azt hiszem, — írja szerzőnk — senki sem fogja nekem rossz néven venni, sőt természetesnek fogja találni mindenki, ha kívánsi vagyok mindarra, a mi az én kormányzatomra bízott vármegyében valaha történt és különösebben arra, a mit hivatalbeli elődeim a vármegyei rendszer fejleményeizhez képest, koronkint tettek vagy mulasztottak. De van ezen a tudományos indokon kívül még egyéb, úgyszólván gyakorlati okom is arra, hogy hivatalbeli elődeim cselekedeteivel foglalkozzam, jelesül: a régi alkotmány s ezzel kapcsolatban a régi vármegyek hatáskörének és közigazgatásának tanulmányozása. Ujabb időben sokféle felfogás nyilvánult a vármegyek államjogi jelentőségéről, autonómiajáról, a tisztviselők s különösen a főispánok hatásköréről. Mindezen véleményeknek, nézetem szerint, csak annyiban van értékük,

a mennyiben a multnak talapzatán állanak, mert a jelenkor fejleményei a multban gyökereznek. A ki helyesen akar itélni, kénytelen lemenni az intézmények gyökereinek legrégibb szalág; kénytelen a vármegyei rendszert a maga teljességében, tehát alakulásától kezdve a mai fejlődés fokaig, minden korszakon át szemmel kísérni. Azt gondolom, hogy nem végezt haszontalan munkát, midőn ezt a régi intézményt s annak hatását, Csongrádvármegye főispánjainak szereplésével kapcsolatban, világossá és tanulságossá tenni igyekeztem.

E szavakban van lefektetve Zsilinszky Mihály művének egész irányzata s ez általános tájékoztatás után tér át egyes nagyrdekeű részletek kidolgozására.

Az első fejezet a régi vármegyéről, azok keletkezéséről és szervezetéről, a főispánok eredeti hatásköréről, a II. Endre király korában beállott vármegyei rendszer-változásról, az utjonnan keletkezett vármegyéről s azok közt Csongrád eredetéről értekezik. E fejezetből látjuk a többi közt, hogy az ország egyik legmagyarabb vármegyéhez, Csongrád, eredetileg Csanád-vármegyéhez tartozott s csak a tizenharmadik században vált külön. Területe a mohácsi vész előtti korszakban

*) A »Fővárosi Lapok« októb. 27-iki számából vesszük át ezen ismertető tárcaközleményt azon megjegyzéssel, hogy most folyó tárcabeszélyünk után, vármegyénk főispánjának itt ismertetett nagybescu történelmi munkájának érdekesebb részleteit, egész terjedelmükben fogjuk közölni.

telmében a kandidáló bizottság mivel sem tartozik eljárását indokolni. Elője terjesztik a pályázatokat, ezek közül, ha többen vannak, kijelöl hármat, vagy ha éppen úgy akarja, valamennyi pályázót is, a nélkül, hogy ezen eljárást indokolná.

A most vita tárgyát képező esetben a kandidáló bizottság ugyanezt cselekedte. Kijelölte a pályázók közül azt a hármat, aki a legtöbb kvalifikációval bír, a polgármesterválasztásra és ha az ezután következett szavazásnál valamely részen törvénytelenység történt, ezzel csak azok vádolhatók, akik a törvény világos rendelkezése ellenére olyan egyénre szavaztak, aki kijelölve sem volt, akire tehát jogérvényesen, a törvények tiszteletben-tartásával, szavazni sem lehetett.

Az így beadott érvénytelen szavazatok száma tehát lehetett ugyan több, mint a törvényeseké, de az a többség nem legális, hanem illegális többség lett azon ténye által, hogy törvény ellenére élt szavazatjogával.

De volt legyen bármiként, — a szónok erősen hangsúlyozta, hogy ők a polgármesterválasztáskor a békét célozták: magyarázza meg hát azt, miért hogy ez a béke csak Balogh János megválasztásával lehetséges és miért ne legyen lehetséges Tasnády Antal dr. polgármestersége alatt is az a béke, amely egyedül biztosítaná Szentes város előhaladását és fejlődését?

Mert mi, a polgármesterválasztás előtt, nyíltan és határozottan rámutatunk arra, hogy miért nem tartjuk Balogh Jánost alkalmasnak polgármesternek? Kimondtuk minden balmagyarázatot kizáróan, hogy nézetünk éppen azon mult szomorú tapasztalatain alapul, amelyben Balogh János a város polgármestere volt, kimondtuk világosan

azt is, hogy a békemisszióra nem tarthatunk alkalmasnak olyan egyént, aki — azon magos hivatalos állásában, melyet eddig a vármegyében elfoglalt, soha egyetlen egy lépést sem tett a béke érdekében, soha tekintélyét latba nem vetette azért, hogy megakassza azokadáz küzdelmét, akikkel egy táborban állt és akiknek sorában, már egyéniségénél fogva is, bizonyára nem a közkatoná, hanem a vezér szerepe jutott részéül.

Ez a mi kifogásunk világos és — hízelnünk magunknak vele — megdönthetetlenül igaz is.

Ezzel szemben sem Ulár plebános úrtól, sem pedig a többi szónoktól nem hallottunk egyetlenegy érvert sem, mely Tasnády Antal dr. megválasztatot polgármester ellen szólna és azt bizonyítaná, hogy multjában vagy jelenében van valami, ami őt a polgármesteri tisztre diszkvalifikálná, vagy jellemében valami olyan van, ami lehetlenné tenné, hogy alatta a béke Szentes képviselőtestületében létrejöhsen.

Mert az, hogy az összes jogérvényes szavazattal 1 ellenében meglet választva, vagy hogy 121 városi képviselő törvénytelenül szavazott: csak nem képezhet komoly békeakadályt azoknál, akik azt állítják magukról untalan, hogy Szentes városigaz érdeke és csak is ez jön nálunk tekintetbe *mindenek fölött*.

Am, hogy milyen értéket tulajdonítsunk a békehangoknak: ez nyomban kitűnt a szónok beszédének befejező részéből, mely elnöki megrovást is vont maga után, mert éppen nem tűnt ki belőle az igaz békeszándék, hanem inkább az, hogy a szónok és a vele egy pártan levők nem képesek belenyugodni jelöltjük mellöz-

tetésébe és így nem is fognak sohasem megnyugodni a polgármesterválasztásban, ha mindjárt két fölttes hatóság, a vármegyei törvényhatóság és a belügy-miniszter fogná is azt megerősíteni.

Hogy milyen fogalomzavar uralkodhat abban a táborban a békére nézve, amelyben a fölttes hatóság és így a törvényes intézkedések ellen így nyíltan lázitanak: ezt fölsőleges magyarázunk is; bár nincs kétségünk az iránt, hogy a föltisztelendő úr beszéde erős ellentétben áll szelid lelkületével és maga sem tulajdonít szavainak olyan értelmet, mint amelyet azokból sokan kimagyarázhatnak. Nem vevén részt állandóan a mi helyi küzdelmeinkben, nem foglalkozva behatóan közügyeinkkel, természetesen most a szerint itéli meg a helyzetet, ahogy azok informáltak, akik az ő tekintélyes állását is jónak látták most, saját céljaik érdekében, akcióba vonni. Most — hogy úgy fejezzük ki magunkat — blindre beugrott, de megvagyunk győződve arról, hogy — ha fáradságot vesz magának — közügyeinkkel ezután behatóan foglalkozni, az úgynevezett vezéregyéneket megismerni és megítélni is — hamarosan jobb belátás fog majd tért gondolkodásában és sokat nem fog olyan rózsás színben látni ott, ahol most, kétségtelenül számottóó egyéniségét, a latba vetette.

Fekete Márton, aki a főbbézzést aláírók második szónoka volt, szintén hangoztatta a békét, de épp oly kevéssé adta magyarázatát annak: miért volna ez kizárólag Balogh Jánossal lehetséges és miért nem lehetséges Tasnádival? Már pedig ez volna a főkérdés, erről kellene hogy kétségbevonhatatlan érvekkel meggyőzzék — nem a hallgatóságot, hanem — a városi képviselők azon részét, akik Tasnádyra szavaztak.

Mert az általa is törvényesnek

sokkal nagyobb volt, mint jelenleg, mert a Tisza nyugoti partján Alpartol le Zentaig, a Tisza keleti partján pedig Szelevénytől kezdve a Maroson át egész Kalacsáig és Novoszélig terjedt. Szélességét lehet abból következtetni, hogy Halas, Pétermonostora (Péteri) és Pálmonostora is Csongrádvármegye területéhez tartoztak. Szeged városa, valamint Tapé és Győ községe már abban az időben nemcsak léteztek, hanem virágoztak is. Csongrád első főispánja pedig, kiról az emlékek szólnak, Miklós comes volt 1238-ban.

A második fejezet a tarárjárás utáni szomorú állapotokról, a kun telepítésekéről s a tizennegyedik századbéli főispánokról szól. E századbani írónk mindössze hét főispánt mutat ki: Miklóst 1279-ből, Aport 1307-ből, Pált 1321-ből, Sándort 1328-ból, Tamást 1330-ból, Jánost 1336—37-ből és Fülöpöt 1347-ből. A harmadik és végső szakasz első sorban a vármegye középkori fekvésével és nagyságával foglalkozik, aztán a tizenötödik századbéli állapotok s e század főispánjai következnek. Lábatlani Mihályról (1414.) Szegedi Istvánról (1458 körül) és Banchai Andrásról (1502.), hallunk mint főispánokról, s ezeknek kapcsán főleg az I. Matyás király által tartott szegedi országgyűlésről s a Hunyadi-családnak a Lábatlani

család irányában gyakorolt jótéteményeiről, kitüntetésekéről és birtokadományokról.

Az érdekes történelmi adatokat a világos előadás általános érdekűvé, vonzóvá teszi. Nemesak történetbúvárók, hanem az egész művelt közönség számára van írva. Csongrád közönsége pedig öröndhet, hogy Zsilinszky Mihályban oly főispánnal bír, ki nemesak a mai idő hétköznapi bajaival, (köztük elég súlyos bajokkal) foglalkozik lelkiismeretesen, hanem a megve történeti multjának emlékeit is tudományosan föleleveníti.

Dudás Gyula.

Anyai örömek.

Arnold János vázlata.

(Folytatás.)

Lármásné ő nagysága egy kissé elpirult e kérdésre.

— Nem, Olgámat nem! felett nyomatékka. Annak sokkal jobb és megalapodottabb izlése van! De hadd mondok el tovább. Nem elég, hogy Orszike 10 percig beszélgett ott azzal az emberrel, — teljes 10 percig . . .

— Es te ezt végigvartad? kérdé ismét a sógorónje célatosan.

De Lármásné hallatlanná tette a kérdést.

— De ezenföülü elválásukkor igen ba-

rátságos szívéllyességgel kezelt is fogtak, — folytató a félbeszakított mondatot. Sőt, ha nem csalódom és jól láttam, Molnár még kezelt is csokolt Örszikének. Nos, Mariskám, — ha te ezt rendén levőnek találod, akkor persze nincs mit mondanom többé! De köztelességemnek tartottam tudatni, miként használja fel Orszike a rajzóra rá való menést. — Hiszen elég közel áll hozzám is a te gyermeked!

A tanácsosné fölemelkedett. Főfájása szinte csodásan tovatűnt a bosszúság és diadaléret vegyes hatása alatt.

— Nagyon halás vagyok, kedves Anám; szölt, hogy ennyire érdeklődöl Erzikem jóvoltá iránt, — de a jelen esetben ezt semmi veszedelem sem fenyegeti. Erzikem már tavasz óta el van jegyezve azzal a fiatal emberrel és csak addig akartuk a dolgot titokban tartani, amíg Molnárt véglegesítették állásában. Minthogy azonban most a keblemek szögezed a fegyvert, hát csak elárlom előttd a titkot — hiszen úgy is tudom, hogy együtt öröndezel velünk.

Lármásné ő nagysága szinte megmerevült ámulásban. Hogy Erzikike, ez a tizennyolc éves, csapongó kedélyű, éretlen tacsó, az ő 23 éves Olgáját megelőzze, rettenetes csapás volt reá és a fegyver, mellyel sógorónjé akarta megfenyegetni, olyan gyorsan, olyan váratlanul és olyan biztosan szelvezte hullott vissza saját személyére, hogy alig volt képes, magán uralkodva, nagy nehezen egy sok szerencsét kívánó gratulációt kinyögni.

vallott választást ugyan még ekkor sem lett volna joga a törvényhatósági közgyűlésnek megsemmisíteni, amennyiben opportunitásért sem ragadtathatja magát, — de legalább teljesen indokolva látnok ezen meggyőző érvekkel azt az akciót, amelyet az általuk is törvényesnek vallott választás ellen megindítottak.

Igy, ahogy ma Fekete Márton érveit hallottuk, azok sem nem meggyőzők, sem a kérdés tulajdonképeni lényegét, hogy t. i. miért épen csak Balogh János és miért nem Tasnády? nem világították meg. Sőt a főigazgató úr azt is beismerte, hogy ő Tasnádyt is képesnek, alkalmasnak tartja a polgármesteri tiszt betöltésére s hogy nem is a polgármester személye ellen tiltakoznak, hanem elvi kérdésnek tekintik azt, hogy a kandidáló bizottság, az ő törvényadta jogával élve, a választók többségének szabad akaratnyilvánítását a szavazásoknál megnekezhassa.

De hogy ez miért vezessen a háború tovább-folytatására és hogy miért ne lehessen békeség egy olyan polgármester alatt, akit a főlebbezők vezére, Fekete Márton, e tisztre különben képesnek és alkalmasnak tart — ez az, ami a szónokok egyike által sem lett, mert nem is lehetett megmagyarázva.

És mi, Szentesi érdekekből, ószintén sajnálnók, ha a tisztelt szónokok ezen merev álláspontjukon továbbra is megmaradnának; ha most, a megyei törvényhatóság határozata után is tovább istápolnák állásuk tekintélyével azon turbulens elemeket, akiknek törekvése a békétlenség, mely végeredményében — és ezt jó lesz megszívlelni, — nem a megválasztott és most már az első fokú föltöttes hatóság által is megerősített polgármester, hanem egyenesen Szentes kárára van.

Mert az a békétlenkedő tömeg,

amely Szentes város közgyűlési termébe fogja áttenni a harcteret, akkor, amikor a tanácsi javaslatokat esetleg leszavazza, nem a polgármestert szavazza le ezzel, nem annak állását, tekintélyét ássa alá, hanem igenis megrontja Szentes városát magát, megakasztja fejlődését, előhaladását, talán adminisztrációját is és ezért a felelősség nem a polgármesteré leendő, aki a városi közgyűlésnek csak elnöke és mint ilyen, csak a többség határozatait mondja ki, ha azok törvényesek, — hanem igenis azoké, akik tápot adtak a békétlenségnek akkor, amikor egyéniségük befolyásával a turbulens elemeket támogatták.

Mert akárhogy bizonykodnának is, mi elég ismerői vagyunk a helyi viszonyoknak és soha sem hisszük el azt, hogy az a 121 törvénytelenül szavazott városi képviselő önmagától, önként, vagy akár Sima Ferencz vagy Balogh János iránt való lelkesülségből verődött ezen egy alkalommal össze párttá, hanem igenis összehozta ezt a nagy számot az, hogy Ulár István és Fekete Márton nevét cégerül, csalétkül használták nagyon is vaskos kortes üzelmeiknél, mely üzelmekben Sima Ferencz és társai úgy utaztak, mint valami kereskedelmi utazó a maga árumintáival.

Kisértsék meg hát Fekete Márton és Ulár István, letörülni a nevüket a korteszüzelmek cégtáblájáról. Mutassák meg mind a ketten, hogy komolyan akarják a békét és látni fogják azonnal, min és kiken szenved az hajótörést. Tapasztalni fogják, hogy az ellentétek igaz kiegyenlítésére irányuló nemes törekvésük elé nem mi vetünk gátat: tapasztalni fogják, hogy — akik ma tapsolnak azon beszédeknek, melyekkel egy törvénytelen kívánságukat támogatták, holnap az első követ fogják rájuk dobni, ahogy megbizonyosodtak arról, hogy többé nem adják oda a nevüket kétes manipulációkhoz.

Kisértsék meg a békeművet, mi támogatni fogjuk minden ily kiséletüket, ha az nem szavakban, hanem tettekben nyilvánul és bizony mondjuk: ezzel szebb és nemesebb ügyet szolgálnak, mint amelyet most védtek.

Megeyei közgyűlés.

(október 30—31.)

Úgy készültünk fel, hogy legalább is vér fog folyni a gyűlésterem parkettjén: úgy volt, hogy megelevenülni látjuk majdan az »Arvizmegeyei Híradó« volt harcias hangulatu szerkesztőjének, Vető Lojzának nevezetes álmát: kikelnek a pesenyék a bogrács-sirjuktól, hogy felfalják a kannibalokat és lemennydörögjék ellenfeleiket a keresztényi megvertés szuperlativusának szuperlativusával.

Maga az időjárás is kedvezni látszott az e féle kalandos csatározásnak: komoran, zordan szagudott végig a metsző északi szél az utcakon, fölkavarva az út porát, haragos pirosra csipve a vármegyecházára siető izgatott pesenyék arcait, orrcimpáit és dühösen tépve a gyűlésterem magas cintetőjének árbocára felhúzott trikólort.

Csak az öreg Mihály, a vármegye leg-hűségesebb parádés hajdúja, vette egykedvűen a készülődő nagy csatát.

9 óraker még pongyolaban volt a vén kondor, de aztán hirtelen glancosra víkszolta a keszegorri sarkanyús gíancot, felöltötte a feszes dolmányt, hegyébe billentette panyókára a huszaratillát, oldalára kötötte jó kardját, fejébe nyomta a tollbokrétás csakót, — aztán kivonván a hüvelyéből a törvény pallosát, melyet katonásan vállhoz emelt, a szokott nyugalmasan — peckes léptekkel mérte végig a gyűlésterem előtti folyosó kőköcskét, olyan egykedvűséggel, mintha az a lépcsőházon feltűdülő, zümmögő, vitatkozó, csevegő had nem is csatára gyűlne fel, hanem csak éppen azért, hogy egy kis szelid mesemondás mellett tollat fosztogasson.

És a következő azt igazolta, hogy csupán az öreg Mihály ítélte meg jól előre a

— Hogy a legközelebbi rokonok ilyesmit csak úgy véletlenül tudnak meg, ez egy kissé megrovandó ügyben, mert annak a jele, hogy tulajdonképen milyen idgenkedők egymáshoz; tette hozzá sértődötten és megjegyzés által födözve, gyorsan visszavonult, míg a tanácsosné ismét teljesen átengedhette magát főfájása élvezetének, ahogy az ajtó, távozó sügornője mögött bezarult.

De, oh jaj! Lármásné ő nagysága, mint a méh hagyta hátra a fullánkját, még pedig »Lompos« alakjában! A boldogtalan állatot ott fedelte és ahogy szeretett ürnoje a házat elhagyta, »Lompos« egyszerre tudatára ébredt vizgatlan helyzetének.

Előbb ugyan nyomorúságának sulyja által megsemmisülve, nyugodtan fekvé maradt a tanácsosné nyugvóhelye alatt, rövid néhány perc múlva azonban előmászott, felugrott a székre, amelyen az imént még ürnoje ült és olyan keservesen, fülsiketítően vonított, hogy a migrén által elgyőrt tanácsosnének szinte kedve volt vele keseregni. A gyermekek és cselédség után való kiöltözést táharsogta az eb vonitása és így nem tehetett egyebet: fel kelle újból emelkednie a pamlagról, mire dühösen rohant a konyhába, hogy a szakácsnét hívja segítségül »Lompos« ellen. A tanácsosné férjébe ütözött, aki éppen hivatalából jött haza.

— Ah, édesem, — már fent vagy? üdvözlé őt a férj örömmel. No, ennek nagyon örülök. Már lelkiismereti furdalást érez-

tem, hogy főfajásodról megfélekedve, vendéget hívtam az ebédhez. De Morgó tanácsossal találkoztam, aki gyermekkori iskolatársam — és ő olyan titokzatos arccal kérdezte: vajon nem ebédelhetne-e ma, hivatalanul is nálunk — s mint hogy ismét jobban érzé magadat, végre is talán neked sem lesz a társasága kellemetlen.

A tanácsosné szinte elvesztette a hangját e kijelentés fölötti rémületben.

— Nem, Gyula; mondá pillanat múlva, ahogy lélekjelenlétét nagynehezen visszanyerte, — vendégeket ma nem vagyok képes mulattatni. Hadd legyen hát ma Erzsike a háziasszony, — én meg visszatérek szobamba és ledülök pamlagomra, melyet csak azért hagytam el, hogy Anna »Lomposát« a szakácsnét által kikergettessem, — mert nagy gyönyörűségemre ithagyta a kis bestiát.

Zsák tanácsosnő homloka redőkbe borult.

— Anna »Lomposát? — Es ezt olyan hangon mondod nekem, mintha én volnék felelős nővérem kutyajárta! Tehát sokkal betegebb vagy, sem hogy Morgó barátomat elfogadd! Hm! baj, baj! olyan kellemetlen dolog, ha a ház ürnoje hiányzik az ebédnél.

A tanácsosné kérelhetetlen maradt és férje sóhajtvá, szemrehányó tekintettel vonult vissza saját szobájába.

Guszt, Ella és Károly e közben értesülvén »Lompos« illetéketlen jelenlétéről, azon

ürny alatt, hogy »anyuskának nyugalomra van szüksége«, nagy lármával hajtóvadászatot rendeztek a vonító bestiára, mely a bútor-darabok alá menekült, harpadt és amelyet végre, egy Guszt homlokán étkelenkedő hatalmas arányú daganat árán elcsipvén, a gyermekszobába magukkal vitték, ahol szeretetteljes pajtkodással játszadoztak vele, úgy, hogy a szegény »Lompos« az ürnoje és saját büneiért is bőségesen meglakolt.

A tanácsosné, aki úgy érezte magát, mintha pusztító vihar szagudott volna keresztül a szobáján, e közben ismét vissza fektült a pamlagára és egyik mustárpapírt a másik után ragatta magára abban a reményben, hogy legalább annyira felüldü, hogy képes lesz a vendég kedviért változotnak alavett élapot kiegészíteni.

Ekkor Erzsike lépett be szobájába, A leányka nagyon zavarodottnak, de nagyon elégtűntnek is látszott és nagyon behatóan, részvétellel tudakolta anyja hogylétét, miközben a pamlag elé térdelt és fejcsécskét anyja vankosába temette.

— Nos, gyermekek; tudakolta a tanácsosné rövid idő multán nagy nyomatókosággal, — hogy telt el a rajzóra?

Erzsike föltekintett és mélyen elpirult. — Talán tudod már? Miksa itt van! De hát ki árulta el előttem?

Nagynénéd látott benneteket; választott anyja szemrehányóan. Bizony nagyon vigya-

helyzetet. Mert lehet, hogy a kint tomboló szélszél metsző hidege hűtötte le a harcra sietők lánghevét; lehet, hogy ügyük igaztalan voltának érzete nem engedte a kedélyüket kellő forrontra hevülni: bizonyos, hogy a békétlenség szelleme, a harcok öldöklő démona elült, megvonta magát csendesen és ami ügyben vihart jósoltak a táltsók, szép csendesen, minden hevesebb kitörés nélkül nyert az elintézés.

Egy pillanatra látszott csupán, mintha a lázongás démona elszabadulni akarna láncra: mikor a polgármester-választás ellen főlebbezők első szónoka főlebb emelte a hangját, hogy kifejezést adjon azon, éppen nem keresztényi érzésnek, hogy ők soha, de soha nem fognak belenyugodni ebbe a választásba és az azt megerősítő felsőbb határozatokba és hogy ennek folytán Szentes város képviselőtestületébe, közéletébe nem vonulhat be soha a béke anygala.

De az elnöki közbeszólás, mely szeliden figyelmeztette a szónokot arra: mennyire hozzá méltatlan kijelentés ez, — csirájában föjtotta el a lázongó kráter további tűzhányását; aminthogy az elnökölő főispán azon tapintatossága is, hogy a főlebbezőknek megengedte ügyük szabad védelmét — amivel alkotmányos érzésének fényes tanújelét adta — nem kis mértékben járult hozzá a kedélyek lecsillapításához.

Különbösen az a magasztos jelenet, melylyel a közgyűlés kezdetét vette, amikor a főispáni megnyitói beszéd a szeretett fejedlem elleni eschországi merényletről és ő felségének szerencsés megmeneküléséről emlékezett meg, amelyből kifolyólag indítványozta, hogy a törvényhatóság a béliügyminiszter útján juttassa a trón zsamolyához e fölött való örömrzését és törhetlen hűségének kifejezését, szintén hozzájárult ahhoz, hogy a dacosabb elemeket megújásítsa. A törvényhatóság tagjai a főispán beszédének e részét állva hallgatták végig és lelkesen tört ki az ismétlődő éljen-kialtás, ahogy a mindnyájunk által forrón szeretett király nevét és szerencsés megmenekülését említette.

A közgyűlés lefolyását egyébként a következőkben adjuk:

zatlan vagy, gyermekem, hogy az útan állsz meg vele beszélgetni. Nagynénéd egészen elszörnyűködött e fölött, azt mondhatom.

Erzike csintalanul mosolygott.

— Hadd szörnyűkődjéd, anyáskám. Hiszen minden a legjobb rendben van. Ma reggel kaptam a tudósítást. Már véglegesítve van és még ma meglátogat bennünket.

— Ma? kiáltá a tanácsosné rémulten.

Erzike igenlően bólintott.

— Hiszen holnap ismét el kell utaznia, hogy magát új minőségében főnökének bemutassa! De megmondtam neki, hogy csak estefelé jöjjen, mert azt hittem, hogy akkorra talán mégis megszünik a főfájásod. De egy fél óráskúra mégis csak látnom kelle ott, anyáskám és ezt nem is veheted tőlem rossz néven! tette hozzá kéreón.

Anyja gyöngéden simította el a makrancos fru-frukat tiszta homlokáról.

— Nem, szívmem, ezt nem vehetem tőled rossz néven. De most aztán talpra, gyermekem, mert ma délben te leszel a gazdasszony. Apád egy ifjúkori barátját hívta meg ebédhez, én meg olyan kimerült vagyok, hogy nem jelenhetek meg. Főfájásom kissé szünt ugyan, de egészen összecsúzza érzem magamat. Intézkedj a konyhában még egy tál étel iránt is.

(Folyt. köv.)

33208

Elnök: Zsilinszky Mihály főispán.
Jegyző: Csató Zsigmond dr. főjegyző.

Elnök a gyűlést délelőtt 10 órakor megnyitván, üdvözlő a megjelent bizottsági tagokat és beszédében utalva az, ő felsége a koronás király ellen, Csehországban megkísérlett és szerencsésen elharított merényletre, (a közgyűlés tagjai fellállanak), indítványozza, hogy a vármegye törvényhatósága, a béliügyminisztérium útján, juttassa a trón zsamolyához a felség szerencsés megmenekülése fölött érzett örömet és törhetlen hűsége kifejezését, mely indítványt a közgyűlés, a koronás király lelkes élettelisével egyhangulag elfogadta.

A tárgysorozat előtt Tary Endre biz. tag interpellációt intéz az alispánhoz: mi okon nem vétettet fel több mindszenti lakosnak, a mindszenti augusztusi közgyűlés választásai ellen benyújtott főlebbezése, holott a szentesi polgármesterválasztás ellen benyújtott főlebbezés a tárgysorozatba fel van véve.

Stamer Sándor alispán válaszában kifejti, hogy a szentesiek főlebbezése idején érkezett fel a vármegyéhez, tehát kizúthető volt, míg elcibben a mindszentieké olyan időben, amikor a tárgysorozat már megvolt állapotba, úgy, hogy ez idő szerint ügyései véleményezésre van kiadva. A legközelebbi közgyűlésen azonban ez is tárgyalatni fog.

A közgyűlés többsége az alispáni választ, Tary Endre ismételt felszólalása dacára, tudomásul veszi.

Felolvastatott ezután az alispáni évnegyedes jelentés és a közigazg. biz. jelentése 1891. első féléves működéséről, miket a közgyűlés észrevétel nélkül tudomásul vesz.

A szentesi főjegyzőválasztás ellen id. Temesváry Antal és Sima Ferenc által beadott főlebbezést, a közgyűlés, az áll. választmány határozati javaslata értelmében, egyhangulag elutasította és ezzel a főjegyzőválasztást helybenhagyta.

Ezután jött sorra a polgármester-választás ellen Fekete Márton és társai által beadott főlebbezés, amelyet az áll. választmány határozati javaslata szintén elutasítandónak vélt.

A főlebbezés felolvasatván, a kérdéshez Ulár István szólt először.

Felémelkedvekor, Soós Pál, tiszti ügyész, a fennálló tanácskozási ügyrendre és törvényekre való tekintettel, óvatosságot tett az ellen, hogy a kérdéshez a főlebbezők baromlyike is hozzászólhasson, vagy abban szavazatával dönhessen. Zsilinszky Mihály főispán azonban kijelentette, hogy nem vonja ugyan kétségbe az ügyész felszólalásának jogos voltát, azonban a szoban forgó ügyet sokkal nagyobb fontosságúnak tekintni, sem hogy bárkinél szólasszabadsága is, a törvényhez való merev ragaszkodás átal, korlátoztassék és így felhívja a szónokot, hogy — szigorúan a tárgyal maradá — beszédét folytassa.

Ulár István biz. tag erre, elmondván a választási harc történetét, felsorolva azon motívumokat, melyek őt és a vele egy nézetben levőket a Balogh János mellett való állásfoglalásra indították, bíralat alá veszi a kandidáló bizottság eljárását, amely — ő szerinte — mert méltánytalan, tehát igazságtalan volt. Végül kifejezi azon meggyőződését, hogy ebbe a választásba ő és a vele egy pártot levők soha, de soha nem fognak megnyugodni, ami csak beláthatatlan závarokra vezethet Szentes közigazgatásában és közéletében, mert nekik szervezett pártjuk, kártató, erős vezéruk és partipájkai is vannak.

Zsilinszky Mihály főispán figyelmezteti szólót, hogy a tárgytól el ne térjen és tartsa szem előtt a papi hivatásával járó kötelességet, mely nem igaztásban, hanem inkább a béke elősegítésében áll; mire Ulár István, az általa használt keményebb kifejezéseket kimentve, azon indítvánnyal fejezi be beszédét, hogy az áll. val. határozati javaslata elvetésével, a törvényhatóság közgyűlése a polgármesterválasztást megsemmisítve, az új választás elrendelésére utasítsa az alispánt.

Fekete Márton szólat ezután fel. A választás lefolyását ő is törvényesnek ismeri el, mert — szerinte, a törvény rendelkezési szigorúan betartattak, de nem annak lényege. Kifejti a kandidáló bizottság jogkörét, mely nem lehet, nézete szerint, olyan tág értelmű,

hogy a választóké oly nagy többségét, mint most is tette, szavazatjától megfosssa. A megválasztott polgármester személyisége ellen ő nem folytat háborút és hiszi, hogy azok sem, akik vele e főlebbezést aláírták. (Ibben nagyon csodálók. Szerk.) Teljesen képesnek tartja a polgármestert a városi közigazgatás vitelére és ügyének intézésére, de itt évi kérdéssről van szó, hogy t. i. lehet-e a választói jogot így megsérteni? és ily szempontból törvénytelennek tartván a választást, magáéva teszi Ulár István indítványát.

Soós Pál tiszti ügyész rámutat arra: hogy a szónokok nem a tulajdonképeni érdeméhez szólnak a kérdésnek. A törvényhatóság feladata csak az lehet, megbírálni: vajon a szoban levő választás a törvényes formák szigorú szem előtt tartásával csejtette-e meg és mert a választás törvényessége kétségtelen, az eredeti javaslat elfogadását ajánlja.

Káta Pal János legjobbnak vélné, ha a törvényhatóság, mint annak idején Szentes a főkapitányválasztásnál cselekedett, felkérné a főispánt, hogy semmisíttesse meg ezt a választást és engedje Baloghot megválasztani.

Ecsery Lajos dr. egy aláírási ívet mutat be, melyben 10 képviselő a névszerinti szavazást kéri.

Csató Zsigmond dr., Ulár István és Fekete Márton beszédeivel foglalkozva, kimutatja érveik tarthatatlanságát. A közérdekben nem lehet érzelmi politikát űzni, hanem a törvény rendelkezéseit kell szigorúan betartani. A törvény pedig nem tűr meg kétféle alkalmazást, egy szöveget és egy lényegit. A főlebbezők még főlebbezésükben sem kifogásolják a választás törvényességét, hanem általános fraízokban beszélnek a békéről, meg a választási jog korlátozásáról, mintha itt a város autonóm joga lett volna megsértve. Kimutatja, hogy ez nagy tévedés, mert hiszen maga a törvény, mely a községi autonómia keretében a polgároknak a szabad választási jogot megadja, mas fölül korlátozza azt, a jognak a kandidáló bizottság működése által előírt megszorításában. Ajánlja a hat. javaslat elfogadását.

Elnök ezután elrendeli a névszerinti szavazást, minnek eredményeként a törvényhatóság közgyűlése, 75 szóval 55 ellen, a hat. javaslat értelmében, a főlebbezést elutasította.

Balogh Jánosnak a megyei írvászeki elnöki állásról történt lemondását a közgyűlés elfogadta, neki eddigi bugzó hivataloskodásáért jegyzőkönyvi elismerést szavazott és utasította az alispánt, a megüresedett állásra a pályázatot kiírni.

Az ezután következő tárgyakat, egészen a 16-ik pontig a közgyűlés a határozati javaslatok értelmében intézte el, ezen egy pontnál, a csongrad-bódi mút kiépítésének kérdéséről szintén a hat. javaslat fogadtatott ugyan el, de azon kikészítéssel, hogy az alispán utasított, miszerint saját hatáskörében tegye meg az intézkedéseket a mút létesítésének előkészítése érdekében.

Miután még a főispán, a távozó állás-építészeti hivatalonők, Csáby Andor búcsúvételét a törvényhatóságtól, tolmácsolta, a gyűlés első napja, délután fél 3 órakor bezarult.

*

A közgyűlés második napján, az elnökölő főispán a tanácskozást d.-e. 9 órakor nyitotta meg és a tárgysorozat 24-ik pontjait minden vita nélkül fogadtattak el az áll. választmány határozati javaslatai.

A 24-ik pont Burian Lajos Szentes városi ügyész főlebbezése volt, a városi képviselőtestület azon határozata ellen, melylyel az országgyűlési képviselőnek utasítás adott a szentes-vásárhelyi vasútépítéséhez való hozzájárulás kérdésében hozott megyei határozat újábrulás leendő interpellálásra.

A hat. javaslat, amennyiben a kérdés ma már túlhaladott, de meg az okon is, mert Szentes város képviselőtestülete a törvényes jog-orvosallatálve, az interpellálás megtételére jogosan nem utasithatta képviselőjét, a kérdéses közgy. határozatot hatályon kívül helyezni javasolja.

Simá Ferenc ez utóbbihoz nem járul hozzá, mert szerinte joga van a város közön-

ségének, képviselőjét ily interpelláció meg-tételére felkéri.

Soós Pál t. ügyész és Lakos Imre czelel ellentétes álláspontra helyezkednek és a többség a hat. javaslatot eredeti szövegében elfogadja.

Innen, a tárgysorozat 36-ik pontjáig újból vita nélkül intéztetett el minden ügy.

A 36-ik pontnál, mely Banfalvi Lajos főelőbezése a szentesi képviselőtestület azon határozata ellen, hogy a községülések a jövőben vasárnap tartassanak, S í m a Ferencz, Ecséri Lajos dr. és Kátai Pál Janos a mellett érvelnek, hogy a város határozata érvényben hagyassék. Kristófy Nagy István szintén nem tartaná helyesnek, ha ebben a város a vármegye korlátozna. Ellenben Cicatricis Lajos dr. és Szeder János az ill. választmány javaslatát helyesnek tartják, utóbbi azon módosítással, hogy a törvényhatóság nem megsemmisíti a város határozatát, hanem feloldja, amit a többség magáévé is tén.

Dr. Bartha Kálmán és társainak Szentes város közgyűlésének a gimn. tanárok létszámának leszállítása tárgyában hozott határozata ellen beadott főelőbezésük mellőzésével, a határozat helybenhagyatását, mivel itt nem szórosan vett közigazgatási kérdésről van szó, hanem a város mint iskolafenntartó hatóság intézést fölterjesztést a minisztériumhoz.

Hasonlóképpen elvetették Csűs Antal és társainak főelőbezése, melyet az adó-főkönyvek lezárása tárgyában hozott városi közgyűlési határozat ellen adtak be, minthogy itt nem a versenyre való alkalom-nyújtás a fődolog, hanem az, hogy a vállalat szakértő kezeiben legyen.

Erdekes volt Greskovits Pál eszóngrádi biz. tag felszólalása Hegyi Antal ottani piébanos azon főelőbezésé kapcsán, melyben azt kérte, hogy a eszóngrádi nagy harang úra öntésének költségeit a város fedezze. Az öreg G. általános derűtséggel közzét az jegyezte meg, hogy van annak a nagy harangnak annyi jövedelme, hogy sok tisztviselő megelégedniük azzal, tehát a piébanos ur fedezze a költségeket ebből; fölémlítette még, hogy az a nagy harang nem járt korszmába, úgy nem pazarolta el a jövedelmét, tehát fizethető. A közgyűlés — nem ebből az in-dokból bar — a piébanost kérelmével el-utasította.

Az ebtartási szabályrendelet, néhány községnek felszólalása közetkezésben, véleményadás végett kiadott a községészségügyi bizottságnak.

Gróf Károlyi Sándornak, a fejőői pusztát illetőleg a törvényhatósági bizottság által, egy konkrét esetből kifolyólag, hogy határozat ellen beadott tiltakozása figyelembe nem vétetett, minthogy a törvény senkinek ilyen kedvezményre jogot nem ad.

Papp Margit okl. tanítónő, aki a Kárasz-féle ösztöndíjat eddig is élvezte, kérelmet intézett a törvényhatósághoz, hogy az ösztöndíj élvezetében továbbra is hagyassék meg, mivel tanulmányait folytatni kívánja. S í m a Ferenc indítványozta, hogy ez ösztöndíj tagadtassék meg, azon okon, hogy nevezett mar megélhetési alapot teremtett magának és az ösztöndíjban masok is részesíttessenek. Az indítvány elvetésével a kérelemnek hely adatot.

Az italmérsi törvény rendelkezéséhez képest, a fogadók stb. szabályrendeletét a törvényhatóság újra átdolgozta, melynek legkiemelkedőbb rendelkezése az, hogy korszmá-üzlet korlátlanul állítható és hogy iskoláktól, középületektől 50 méter tavolságra nyitható ilyen korszmáüzlet vagy vendéglő.

A vármegyei községek 1892. évi költségelirányzatai — Horgos kivételével — jóváhagyattak, a pótdó összegekre vonatkozó összehasonlításokat újdonság rovatunkban közöljük.

Délután 2 órakor a főispán a közgyűlést délután 3 óráig felfüggesztette, amikor is a folytatólagos gyűlésen a tárgysorozat még hátralevő része nyugodtan letargyaltatván a határozati javaslatok értelmében, — elnök a két napig tartott közgyűlést délután 4 órakor bezárta.

A Kisdodóvas Csongrádmegyében.*)

Mar csak rövid idő választ el bennün- ket a kisdodóvasról szóló 1891. évi XV. t.-cnek végrehajtasától, épen azért helyén va-lónak látjuk, hogy ezen nagyjelentőségű tör-vénynyel, melylyel a magyar törvényhozás még a külföld kulturállamainak is követendő példát nyújtott és azokat jóval megelőzte, be-hatottban foglalkozunk.

A kisdodóvas magyar földadatait nálunk is legfőképpen a társadalom s különösképpen, mondhatni hivataloszerűleg annak nótágjai va-lósították meg. Brunswick Teréz grófnőnek 1828-ban föllállított „angyalokt”-jéttől kezdve le egészed napjainkig, mikor azok száma 725-re emelkedett, melyekben csaknem 60.000 nö- vendék gondoztatott, a társadalom minden kiváló tényezője: főpapjaink, főuraink, városok és egyesek részt vettek a kisdodógondozás és kisdodóvas nagy munkájában s e nagy munkát kezökbe vették és végrehajtották a jóté-kony női kezek.

Mert nálunk a kisdodóvasat az azoknak főcélján: a kisdodek ápolásán és gondozásán, rendre és tisztaságra szoktatásán, ügyességök- nek, értelmöknek és kedélyöknek fejlesztésén, testi, szellemi és erkölcsi fejlődésük elősegíté- sén kívül egy mas, szintén kiválóan fontos cél teszi indokoltá: a magyar nyelvnek elsajáti- tása, főleg a nemzetiségi vidékeken, hol ez- által adatik meg az alkalom arra nézve, hogy a kisdodek — a jövő generáció — az állam- nyelv birtokába jussanak.

A megalkottott törvény, melynek végre- hajtása ügyében most folyunk javában az előkészületek, kulturális fejlődésünkben nagy lépést jelent. Az ily nemű intézetek száma rövid idő múlva tetemesen szaporodni fog, ezekben biztosíva lesz a kisdodóvas, csök- kenni fog a fölgyázgatás nélküli magokra ha- gyott, sokszor nagy elemi csapásokat, tűz- karokat előidéző gyermekek száma, terjedni fog az édes hazai nyelv, s nagy tér nyílik a tisztességes női existenciák megállapítására városok és falukban egyaránt.

Az eddigi tapasztalat egyébiránt szintén azt mutatja, hogy a kisdodóvodáknak a vá- rosokban csak úgy, mint a községekben meg van a létjogosultságok és tömegesen vannak benépesítve mindkét helyen. A városokban az iparos és kereskedői osztály számára áldás a kisdodóvoda, hol ezen osztályok gyerme- kei a szülők napi elfoglaltsága alatt vannak elhelyezve, a községekben a földmives népek terhen segítenek akkor, midőn a mezei munkát végző szülők teljesen nyugodtak lehetnek gyermekeik elhelyezését illetőleg.

A nagy Alföld s első sorban a mi vá- rosaink s községeink lakossága is jelentékeny előnyökben fog részesülni a kisdodóvas intézményének törvényes rendezése által, melyek egyébiránt — dícséretökre legyen mon- da — eddigél sem idegenkedtek a kisdodó- vas intézményétől, ellenkezőleg, saját jól fölfogott érdekében eddigél is elől jártak.

Szegeden 6, H.-M. Vásárhelyen 5, Szentesen 1, Csongrádon 1, Dorosmán 1, Szegváron 1, Mágocsra 1, összesen 15 volt az óvodák, illetve gyermekmenhelyek száma, ezekben átlag 1800 gyermek gondoztatott, s főtartásuk 14.000 forintba került.

Különösen Szeged és H.-M. Vásárhely már a törvény megalkotása előtt tünik ki az által, hogy a kisdodóvasat fölkarolta. Szegeden csakély községi segély mellett kizárólag a szegedi jótékony nőegylet volt az, mely ezen intézményt fölkarolta, támogatta, s egészen modern alapon fejlesztette. H.-M. Vásárhelyen a község viseltetett nagy érzékkel ezen intézmény fejlesztése iránt, s a megye-székhely Szentes jótékony nőegylete is szép eredmé- nyeket mutatott föl az általa főtartott óvodáiban.

A kisdodóvasról szóló új törvény vég- rehajtása által mindazonáltal, hogy a kisdodó- vodák érdekében eddigél is figyelemre méltó tevékenység észleltetett, az egyes váro- sokban újabb intézkedések válnak szükségessé.

*) A „Szegedi Híradó” f. évi 277-ik szá- mából vesszük át a vármegyei kisdodó ügyét be- hatóan tárgyaló ezen kitűnő cikket, amelynek írja. — ha sejtelnünk nem esn — Tergina Gyula dr. vármegyei tanfelügyelője.

Az óvoda-ügynek különösen a törvényható- sági joggal fölruházott városokban, tehát Szegeden és H.-M. Vásárhelyen, valamint a megye székhelyén: Szentesen, mintaszerűen kell rendeztetni. Ezt előzta maga a törvény 15. §-a ezt a vallás- és közoktatásügyi m. kir. minisztériumnak a törvény végrehajtása érde- kében kiadott f. évi 43.671. és 43.672. sz. rendeletei.

A törvény 15. §-a szerint ugyanis min den törvényhatósági joggal fölruházott város, úgyszintén minden vármegyei székhelyül szol- gáló község, tekintet nélkül állami egyesnes adójának mennyiségére, minden község mely- nek ugy maga a község, mint az adókötele- zettek által fizetett állami egyesnes adója együttesen évenként 15.000 frtot meghalad, tartozik saját erejéből kisdodóvodát, illetőleg kisdodóvodákat állítani és a törvény rende- leteinek megfelelően főtartani, ha a városban vagy községben óvoda nincs, vagy legalább 40 olyan gyermek van, kik a meglevő kisdodóvodákban már el nem helyezhetők és állandó felügyelet és gondozásban nem részesülnek.

Az évi 10.000, 15.000 frt egyesnes ál- lami adó fizető községek pedig, melyekben legalább 40 gyermek van, kik állandó gon- dozásban nem részesülnek, állandó gyermekmenedékházak föllállítására köteleztettek, a 10.000 frtnal csakélyebb állami adóval ter- helendő községek pedig, melyekben legalább 15 állandó gondozásban részesülő gyermek van, ideiglenes menedékházak föllállítására köte- leztettek.

Ezen intézkedések végrehajtásánál tehát első sorban Szeged és Hód-Mező-Vásárhely, továbbá Csongrádvármegye községeinek és városainak 1891. évi állami egyesnes adóját kell figyelembe vennünk, hogy kitünjék az állami adó arányához képest föllálatandó kisdodóvodák, állandó és ideiglenes gyermektertek száma.

Az adóösszeg mennyiségének megfe- lelőleg Szeged, Hód-Mező-Vásárhely, Szentes, Csongrad, Mindszent, Mágocs, Szegvár, Derek- egyháza, Fabian Sebestyén, Dorosma, Horgos, Kistelek, Sándorfalva és Sövényháza kisdodó- voda, illetve kisdodóvodák, Csany állandó gyermekmenedékház, Sándorfalva és Tapé ideiglenes nyári menedékházak föllálatásra lesz kötelezve; ennek megfelelően tehát a Csongrádi tankerületben 14 új óvoda és 3 gyermekmenedékház létesül, melyekben ha- csak a törvény által megengedett 80 gyer- meket vesszük alapul, 1360—1400 gyermek fog nyerni állandó gondozást s fog részesülni felügyeletben.

Természetesen ezen új óvodák felállí- tása és szervezése a községekre — bár saját jól fölfogott érdekében — de ujbá terhe- ket ró.

E terhek azonban nem egyezsere, ha- nem arányosan, okszerűen oszthatók föl, s a községek ezen kisdodek érdekében föllá- lított intézetekhez, nagyobb anyagi megerő- tetés nélkül fognak hozzájárulni, főleg akkor és úgy, ha az óvodák szervezése és fölsze- relése célirányosan és jól kiszámítva történik.

A törvény értelmében a kisdodóvodákra ezentúl az iskolaszék ügyel föl, mely testület magát nótággokkal is kiegészítve, teljesíti a kisdodóvodák igazgatását és felügyeletét.

Remélhető, hogy nemes és áldásos hi- vatását minden egyes község előjárósága az ügy másfőságához mért komolysággal fogja föl, s már jó eleve gondoskodik a módoza- tokról, melyekkel a kisdodóvas ügyét legcé- szerűbben rendezheti.

Újdonságok.

Szentes, 1891. november 1.

— **Halottak emlékezete.** A keresztény hit kétségtelenül legmagasztosabb ünnepe a mai, mely a holtak emlékeztetésében van szentelve. Egy káposcs ez a jelen lét és a siron túli élet, a földi siralom-völgy és a vallásos hűtél túlvilági közt; a kegyelet ünnepe. Elhalt kedveseink emlékeztetésének szentelve. Az em- berek elzarándokolnak az élet végcéljához, a sirkertbe, az élők a holtakhoz, hogy sze-

zetetük adományaival, virágokkal ékesíték a halál birodalmát, a hantokat, melyek alatt örökre elköltözött szeretteik tetemei porladnak és világot gyujtsanak a sírok sötét éjjeleiben. És van-e család, amelyhez a halál közel nem férközött, amelynek köréből egy-egy szeretett lényt időnek előtte ki ne ragadt volna? Van-e, akinek ne legyen oka, meglátogatni e napon a sírokat, akit emlékezete egy-egy drága halottjához nem fűz, hogy le-
rójja fejfájánál a kegyelet megnyugtató adó-
ját? Aki halandónak született, nines ezek közt bár egy, hogy megsirratni valójna ne legyen, aki elzárkózzék e napon a legszentebb kötelesség, a halottakra való kegyeltes megemlékezés elől. Innen van, hogy évről-évre meg-nepesül halottak estéjén a temető kegyeletle-
sen áldozó közönséggel; innen van, hogy alig marad sír, ha mindjárt a legszegényebb is, melyen koszorú-disz ne pompázzék, ki ne gyul-
latjon a szeretet és megemlékezés mécsese, mely levilágal a sír éjsötétjébe, hogy meg-
vigye az alatt örök álmát alvónak a hirt, hogy a szeretet és megemlékezés viraszt hamvai fölött!

— **Október 31.** A két protestáns egyház ünnepeit szentel a mai vasárnapon templom-
ban országzszerte. Október 31-dike a nap, melyen Luther Márton, az egyszerű Agoston-
rendű barát Némethonban 1517-ben s vele csaknem egyidőben Zvingli Ulrik majd Kal-
vin János Svájcban a középkeri róm. kath. egyház reformálására megindítottak a mozgalmat. A reformáció kettős elvével proklamálva lett az Irás egyedüli tekintélye a hit dolgában s a lelkiismeret szabadsága. A reformáció diadalja a tudományos kutatások szabadságát hozta létre s vele a jótékony felvilágosodás, humanizmus áldásai áradtak ki a nemzetek életére.

— **A főispán az iparért.** Zsilinszky Mihály főispán a f. hó 28-án meglátogatta egyik helybeli nagyiparosunk, Zsoidos Ferencz ingatlelőpét és megszemlélte az új ártézi kút munkálatait; innen a főispán Varga Imre fazekas mester szerény műhelyét kereste fel, ahol behatóan megtekintve a törekvő iparos ökori utánzótt remek agyagipartermékeit, további kitartásra és szorgalomra buzdította a mestert, megígérvén neki, hogy gondja lesz rá, miszerint iparának művészetét tovább fejlesztesse. Mondanunk sem kell, hogy az egyszerű mesterebernek mennyire jól esett az oly kiváló műismerő ajkáról hangzó dícséret, mely bizonyára csak ösztönözi fogja őt arra, hogy iparágában még az eddiglin is jobbat, tökéletesebbet igyekezzen produkálni.

— **Közművelődés és kegyelet.** Vármegyénk törvényhatósága, tegnapi közgyűlésén a közművelődés és kegyeletoltárna is meghozta a maga szerény anyagi eszközeihez mért áldozatot. Határozatba ment ugyanis, hogy a vármegye 100 frrtal belép a magyar történelmi társulat alapító tagjai sorába, 25 frrtal segélyezi az országos zene- és színművészeti akadémiát és 100 frrtot ad a Széchenyi István gróf emlékezetének Nagy-Czeken emelendő szobor költségére. Bizony nem sok ez, de vármegyénk közművelődési alapja egyike a legszegényebbeknek az országban és a mellett a megyei törvényhatóság soha sem zárkózott el semmi olyan kérelem elől, mely áldozatkészségét a kegyelet vagy közművelődésre hívta fel.

— **Költőzködő egyelet.** A csongrádmegyey gazdasági egyeletnek csakugyan ki kelle költöznie a túl a kurcai városi épületből, miután az általa eddig elfoglalt helyiségekre a városnak van szüksége. Az egyelet tegnapi költözött át a piactéri Haris-házba, ahol bizo-

nyára sokkal jobb helyen is lesz, mint a nehezen hozzáférhető eddigi helyiségében. Az egyelet intézői egybíránt — mint a lapunk mai számában is olvasható val. gyűlési tárgyszorozatából is kitűnik, háztétel eszméjével foglalkoznak és éppen a Haris-ház az, amelynek megszerzésére igyekeztek irányul.

— **Eszküvő.** Basa József, az ögróf Palavicini-féle mindszenti uradalom ispánja, tegnapi délelött vezetett oltárhoz a r. kath. templomban Szathmáry Mariska kisasszonyt, Szathmáry Ede társulati és takarékpénztári ügyész szeretetreméltó, művelt leányát.

— **Jószágvészedelem.** A bökényi réten, Lovasfal őrtérén bizott két szarvasmarha hullott el a f. hó 30-án, melyekről a megejett hivatalos boncolás megállapította, hogy lépfeben pusztultak el. A hatóság minden intézkedés megtejt, az elhullott jószágnak a kellő óvintézkedések és fertőtlenítés mellett való elföldelésére.

— **Szeged gyászja.** Mély gyászba borította Szeged egész népét az a megdöbönt haláleset, mely a városnak évek hosszú során át volt helyettes polgármesterét és kultúrügyei lángelkű vezetőjét, Szabados Janost szőitotta ki a mult hét folyamán az élők sorából. A szomszédos törvényhatóság gyászban részvétellel osztoznak mindazok, akik az elhunytat életében ismerték és becsülni, szeretni tanultak.

— **Közeledési mizériák.** Tiszai közlekedésünk tudvaleg az a lehető legnyomorúságosabb és untalan merül fel panasza az ott előforduló és az utasokra fölöttébb bosszantó zavarok miatt. A mult hó 29-én is, ahogy a Tisza-tulparti megyey képviselő a gyűlésre jötték volna, a komppal való átkelésnél kétszer megtörtént, hogy az a kezdetleges közlekedési eszköz kivágódott az irányából és nagy erőfeszítéssel sikerült a nagyobb szerencsétlenségét elhárítani. Az ennek folytán emelt panasza a rendőrség tegnapi vizsgálatot tartott kint a révnél, amely kiderítette, hogy a vészedelem miatt a révészek nem vonhatók felelősségre, mert annak elhárítására mindent megtejték. Legelőbb a révberlőt terhelni némi mulasztás, amennyiben a szerződésileg kötelezett révész helyett csak kétötöt tart a kompjárónál.

— **Gyanú alatt.** A f. hó 19-én történt, hogy a Kass-zállóban egy kereskedelmi utazó 35 frrtos téli felöltője nyomtalanul eltűnt, valami ismeretlen házi tolvaj nyomaszt keze nyomán. A kár megtérítése Horváth Ferencz vendéglői portásra súlyosult volna, mert ő a felelős a vendégek minden holmijáért. Közben azonban a portás gyanúja Veszeley Rozáliára, egy rovvott előéletű nőre esett, aki már más lopás miatt is volt büntetve és aki a f. hó 10-ike után a városból megszökött. Gyanújáról jelentést tett a portás a rendőrségnek, amely ki is nyomozta már a megszökött Veszeley Rozál jelenlegi tartózkodási helyét Nagyváradon, sőt hazakísértése iránt is megtejt a szükséges intézkedéseket.

— **Vakmerő támadás.** Egy véres és végzetes kimeneteli vakmerő támadás tartotta izgalomban a f. hó 27-én Mindszent lakosságát, melynek részleteiről a következőkben értesít lapunk egy barátja: A mondott napon Berezevai Mátyás szegvári lakos és neje átmentek valamit eladni a mindszenti vásárra. A vásár jól utott ki és Berezevai a feleségével betért a Bárdos-féle korcsmába egy ital borra. Mint a féle békés természett ember, föl se vette, hogy a nyomban utána belépő Berezecki Sándor mindszenti munkásember kötekedni kezdett vele, az asszony azonban nem állta meg szed nélkül és megfedte a kötekedőt, hogy ne sértegesse az urát. Berezecki erre nekironott Berezevainak és fellökte, mire Berezevai a felesége védelmére sietett, majd nyomban el is hagyta vele együtt a korcsmát, ahol borát sem ihatja meg az ember nyugodtan. Alig távoztak el, mikor Berezecki utánuk sietett és elővont zsebkésével az asszonyra rohant. Mint-hogy azonban Berezevai közbetvetette magát, a vakmerő támadó a szerencsétlen ember felé fordult dühével és előbb a hasát metszette végig a kesével, hogy belső részei is kifordultak, majd meg szive táján és combján ejtett veszé-

lyes szúrásokat. A gyorsan segélyre sietők megfékeztek a dühöngő, emberi formájából kivetközött merénlylőt, akiről az a gyanú, hogy beryilkos volna és Berezevai a bosszú áldozata. A merénlylőt nyomban el is fogták, áldozatát pedig az orvosok vették ápolás alá, hogy súlyos sebeit bevarják.

— **Községi pótadók.** A tegnapi megyegyűlés tárgyalta le a megyebel községek jövő évi költségvetéseit is, Szentesét kivételével, mely még nem terjesztetett fel a vármegyéhez. E költségvetések alapján érdekesnek tartjuk feljegyezni, hogy mennyi lesz az egyes községek pótadója a jövő évben. E szerint Csongrád közönsége 74 szazalék, Mindszent 92 szazalék, Szegvár 63 szazalék, Dorosmáé 64 szazalék, Kistéleké 51 szazalék, Tápéé 31 szazalék, Algyőé 48 szazalék, Sándorfalváé 90 szazalék, Derekegyházaé 11 szazalék, Mágocsé 12 szazalék, Sövényházaé 48 szazalék, Csanyé 53 szazalék, Horgosé 53 szazalék, Fabian-Sebestyénéé 29 szazalék és Teés községé 61 szazalék pótadót fog a jövő évben fizetni.

— **Egyleti hír.** A csongrádmegyey gazdasági egyesület igazgató választmányja f. évi november hó 2-án, azaz hétfőn délelött 9 órakor, Szentesen a megyeház kis tanács-
termében ülést tart, a következő tárgyszorozattal: Elnöki jelentés. — Titkári jelentés. — Az egyesület helyiségéről. — Tervezett a Haris ház megvételéről. — Az 1892. évi költségvetés. — Jelentés a lóversenyről. — Az 1891. évi évkönyvről. — Egyébb folyó ügyek, netáni indítványok.

— **Az új kisdudóvó,** melyet Ehrlich Laura óvónő Csongrádról helyezett át hozzánk, a mai napon nyílik meg öv. Németh Józsefnek hazában, ahol a mai napot kezdve a beírásokok eszkozlőhetők. E hírrel kapcsolatban megemlíttük, hogy ugyancsak ezen új kisdudóvóval kapcsolatban, az óvónő nővére kézimunka-iskolat nyit leányok részére.

— **Műkedvelők a színészek közt.** Tegnapi este, a szinkörből a vendéglői nagytérrebe átköltözött színpadon, két fiatal műkedvelő lépett fel a színtársulattal az „Árvai nyahaj” című népszínműben, Kristó Nagy Antal és Magyar Elek, az előbbi Imre az utóbbi József szerepét játszva. A műkedvelők vállalkozása szépen sikerült, mert szerepüknek derekasan megfelelték, amit a közönség lelkes tapsal is jutalmazott. Az előadást tanc követte. — E hírrel kapcsolatban megemlíttük, hogy a társult ma este a „Parasz-kisasszony”-t adja elő, szintén a kávéház-teremben.

— **Elfogatási parancs.** A szegedi kir. törvényszék megkereste a helybeli rendőrséget, hogy Berkecz Istvánt fogassa el és kísértesse be Szegedre a törvényszékhez.

— **Vonatkésés.** A tegnapi délután 4 órai vonatot úgy látszik a nagy szélvész tartoztatta fel útjában, mert esti 6 órakor, mikor e sorokat írjuk, még nem érkezett be a pályaudvarba és e miatt természetesen a posta is elmaradt a rendes időről. Esti 8 óra volt, mikor a levélhordók a postát szétördani kezdték.

* A legszebb és legolcsóbb sirkoszorúk Vellsich Vilmos kereskedésében kaphatók dúsz választékban.

CSARNOK.

A szabadságharc-kiállításról.

Szakértők és a sajtó osztatlan véleménye az, hogy régen nem sikerült kiállítás úgy, mint a szabadságharc emlékek kiállítása. A rendezők megérdemlik az elismerést. Sok évi szakadatlan gyűjtésbe és nagymérvű áldozatokba került, míg ezt az eredményt biztosították.

A mai nemzedék már messzi van a szabadságharcotól és azt a közvetlen utóhangulatot sem élte át, mint mi, kik az ötvenes években voltunk gyermekek.

Ezt a hangulatot azonban a szabadságharc emlékek kiállításán magasztosan érezheti át bárki, mert itt a nagy idők eseményeit újra átélheti.

Nincsen itt egy darab sem, amely értékes és tanulmányos ne lenne s nemcsak nézni, de tanulmányozni is lehet.

Minél többet látja valaki a szabadságharc emlékek kiállítását, annál többször igyekszik oda jutni. Az eddigi tárgyak helyébe újabb tárgyak lesznek kiállítva, úgy, hogy az érdeklőség napról-napra növekedik.

Legújabbán nagyon helyes volt az, hogy a rendezőség a külföld rokonszenvét is feltüntető képeket allított ki, a melyekből kilátszik az, hogy hazánk jobblétét, szabadságát szívesen óhajtották.

Itt vannak sok példányban azok az allegorikus képek, melyek 1848-49-ben Olaszországban készültek s a magyar-olasz rokonszenvet tüntetik fel.

A világ legelőkelőbb három szépirodalmi képes lapjának, a londoni Newsnak, a lipcsei Illustrirte Zeitungnak és a párisi Illustrationnak egykoru képei is láthatók szabadságharcunkról ügyes mutatóványokban.

Sok egyszerű tárgy van, a mi azonban a mint magyarzátat tudjuk, nemcsak megindító, de lelkesítő is; csak egyet említek, egy Hunyady-huszárt egyenruhát, mit tulajdonosa 29 csatában viselt.

A Hunyady-huszárok korhű kövitzéi ruhájában ott van a kiállításán egy 80 éves aggbanok, ki tisztán gondol arra vissza, hogy abban a nagy dicsőségben neki is van egy parányi része.

Az a térkép, mit gróf Kreuth Béla állított ki és tervezett egy rövid negyedóra alatt, átélteni velünk az egész dicső küzdelmet, annak győzelmeit és balsikereit. Apró zászlócskák jelezik, hol volt a diadal s hol győzött a túlnyomó ellen? A zászlócskán ott van a csata napja, kik között folyt és ki volt a hadvezér?

Sokaknak feltűnik és érdeklélnek nézik Pulszky Ferenc egykorú arcképét, a melyen nagyon túlnyomó a nemzeti szín. Talán maga Pulszky is megcsóválja a fejét ha ezt látja.

A rendezőség érdeme, hogy hű tükört állított erről a korról elélni, melybe bizony nagyon sokszor kellene nézni. Mindenesetre kívánatos volna, hogy a kiállítás állandó maradjon, hogy ne csak lelkesedni belőle, de a történelemírás, a kutatás is követelje a maga részét, úgy szintén a hazai képzőművészet is, mely újabb időben nem igen vesz a szabadságharcról tárgyakat. Ki vehetné részét a költészet is, mely néha a politikát, ennek radikálisabb irányát választja ugyan tárgyul, de nem a szabadságot, mintha bizony nem ez volna a legfenyőltébb eszmény.

A történelem tanítása is mas irányt vesz a szabadságharc-emlékek kiállításának hatása alatt, mert eddig a szabadságharcról nem emlékeztek meg a katedrákban.

Szóval, ennek a kiállításnak állandónak kell lenni, hogy a dicső mult mindig jelen lehessen.

Erdélyi Gyula.

Hencziről. Budavárának osztrák védelmezőjéről, érdekes dolgokat beszélt el a szabadságharc emlékeinek kiállításában Weinberger István, a főváros gazdája, aki már 1845-ben is e tisztet tölté be Pest városánál s mint ilyen a várparancsnokkal sűrűn érintkezett. 1849. április 24-én, amikor a komáromi csatavesztések híre az osztrák seregek elhagyták Pestet, Henczi várparancsnok

megjelent a pesti városházán s tudatva ott azt, hogy még az nap teljesen bezárja magát a várba, érzékenyen elbűcsözött a városi tisztviselőktől, mindegyiküknek egy-egy emléktárgyat adva. A városgazda Henczirtől egy szívat kapott emlékül, amelyet most is őriz. »Tudom, hogy élve nem látnak tőbbé — mondá Henczi búcsúzásakor — a magyarok ügye igaz ügy, győzniök kell s én ott fogok veszni Budavárban.« Tudatá Henczi azt is, hogy a hozzáérkezett jelentések szerint a honvédelőrsőket másnap reggelre már várhatják. A fekete-sárga zászlókat leszedhetik, de mihelyest kitudják a magyar lobogókat, rögtön ágyúzatni fogja Pestet. A városi tisztviselők igyekeztek meggyőzni arról Henczit, hogy a magyar seregek bevonulása után a nemzeti zászlók kitudzése nem mellőzhető, de Henczi nem hagyta magát lebeszéltetni Pest esetleges ágyúzatásáról s végül egyenesen kijelentette, hogy erre felsőbb utasítása van. Henczi visszavonult az cisánoktól, megerősített várba s alig fejezte be a vár elzárását, Aulich honvédhuszárai még aznap délután 4 órakor megérkeztek Pestre. A lakosság roppant örömrivalgással fogadta az első huszárokat s kísérte a városház-terre. Itt a nép mind hangosabban követelte a nemzeti zászló kitudzését. A városi tisztviselők húzták halasztották a dolgot, míg végre a városgazdának az az ötlete támadt, hogy kitudzette a nemzeti zászlót nem a városháza tornyára, hanem első emeleti erkélyére. Innen nem látszott a zászló a várba s a teljesülő nép kívánságának ezzel is elég volt telve. — Weinberger István több érdekes emléktárgyat engedett át a 48-as kiállításnak.

KÖZGAZDASÁG.

Az őszi vetések állása.

Az őszi vetések állása országsszerte kedvezőtlen. Ahol vetettek is a gazdák, sehol sem keltek ki egyenesen a vetések, mert a közeli harmadfél hónapon azt tartó szárazságban a talaj elvesztette minden nedvességét, porhanyosságát, kökemény lett s a csirázás, különösen egyes vidékeken, semmiképen sem indulhatott meg, napi napig is úgy allanak a szántások, akár csak ugarolás után.

Kivételt alá esnek a homoki vidékek, a hol még kikelték ugyan a vetések, de fejlődni nem képesek. Teljesen elvesztették zöld színüket, satnyák. Igen jónak mondható ma az a vetés, a melyben még annyit élet van, hogy egy jó esőre még kiujulhat; de sok az olyan vetés már most is, amelyet fel kell szántani, a mint az esőzések beállanak, hogy mielőbb újból be lehessen vetni a talajt. Általában véve a korai vetések a leggyengébbek, ezekben férgék és egerek is tetemes kárt okoztak.

Az egerek főleg Erdély némely részében nagy mennyiségben mutatkoznak; — helyenkint, a mint a gazdák elvetették a magot, pár nap alatt az egerek megtizedelték azt, úgy, hogy a legjobb szándék sem vezetett célra, be kellett szüntetni a vetést. Régi nem tapasztaltuk már, hogy október végével olyan kevés gabonát vetettek volna el, mint az idén, de ez még nem volna olyan aggasztó baj, csak az eső lenne már általános, melynek kisése napról-napra most már szaz és szaz-ezrekbe megy, pár hét alatt pedig millió és millió forintokra menő károsodást idézhet elő. Még legfeljebb 10—14 nap áll rendelkezésre a gazdáknak; ha ez idő alatt nem letnehetnek készen a gazdasági munkálatokkal, a jövő év terméséhez kevés reményt fűzhetünk.

Repcéink sem mindenütt jók; vannak egyes vidékek a felvidékek és a dunántúli részekben, a hol még tűrhetőek, de az Alföldön, ahol pedig a repcetermelés nagy fontossággal bír, nagyon rosszul állanak, felerészben a vetéseket már ki is szántották.

A gazdasági viszonyok, tehát a vetések,

Magyarországon nagyon rosszul állanak s ha csak az időjárás nem változtatja meg az állapotokat, jövőre felannyi termésünk sem lehet az ősziekből, mint az idén volt, mert alig egy-két vidéken vetették el a magnak 50—60 százalékat, ez pedig közel 7 millió kat. holdnál jelentékeny csökkenés s biztos termésdeficitre vezet.

Gazdasági és üzleti értesítés.

Szentes, 1891. október 31.

A hosszas száraz, meleg időjárás, mely 26-áig 20—23 R fokig emelkedett 0-a fölött, ma 0 alatt 5 fokra esett le, s a mitől fél a gazdaközönségünk: a száraz hideg, fagyos idő bekövetkezett, mely minden eddigi reményt egyszerre tökéletesen tönkretett. A szántás-vetéssel félbe kellett hagyni, mert a száraz fagy által kökeménységűvé vált föld színe nem veszi be az ekét. Nem kevés aggodalmat lebeszéltek a jövő évről.

Heti-piacunkra csak egyedül káposztát és kukoricát hoznak, árpát keveset, búzát pedig éven nem kínálnak. A búza ára a hét folytán 10—20 krt emelkedett; az eladók nagyon tartózkodók a ros időjárás miatt.

- Az árak következők:
- Búza mm. 10 frt, 10 frt 20 kr.
- Árpa köbfe 4 frt 80 kr., 5 frt.
- Kukorica köbfe 4 frt 60—70 kr.
- Zab köbfe 3 frt 60 kr., 4 frt.
- Szalonna mm. 49—50 frt.
- Hizott sertés tiszta vágásra 42—43 kr.

Vasúti menetrend.

(Pusztá-Tenyő—Kun-Szent-Márton—Szentes között.)

Érvényes 1891. október 1-től.

Szentes—Szolnok.

Szentes	indul	5 ó. 35 p. éjjel, 12 ó. 05 p. d. u.
Töke	»	6 ó. 11 p. éjjel, 12 ó. 41 p. d. u.
K.-Szt.-Márton	»	6 ó. 51 p. d. e. 1 ó. 20 p. d. u.
P.-Homok	»	7 ó. 23 p. d. e. 1 ó. 52 p. d. u.
T.-Földvár	»	7 ó. 41 p. d. e. 2 ó. 17 p. d. u.
Martfű	»	7 ó. 59 p. d. e. 2 ó. 36 p. d. u.
Kengyel	»	8 ó. 34 p. d. e. 3 ó. 11 p. d. u.
P.-Tenyő	»	8 ó. 55 p. d. e. 3 ó. 31 p. d. u.
Szajol	»	9 ó. 16 p. d. e. 3 ó. 55 p. d. u.
Szolnok	érk.	9 ó. 44 p. d. e. 4 ó. 25 p. d. u.
Budapestre	»	1 ó. 55 p. d. u. 7 ó. 45 p. éjjel

Szolnok—Szentes.

Budapestről	indul	9 ó. 40 p. éjjel, 8 ó. 15 p. d. e.
Szolnok	»	3 ó. 45 p. éjjel, 11 ó. 46 p. d. e.
Szajol	»	4 ó. 20 p. éjjel, 12 ó. 20 p. d. u.
P.-Tenyő	»	4 ó. 43 p. éjjel, 12 ó. 41 p. d. u.
Kengyel	»	5 ó. 11 p. éjjel, 1 ó. 09 p. d. u.
Martfű	»	5 ó. 39 p. éjjel, 1 ó. 36 p. d. u.
T.-Földvár	»	6 ó. 08 p. d. e. 2 ó. 03 p. d. u.
Homok	»	6 ó. 20 p. d. e. 2 ó. 15 p. d. u.
K.-Szt.-Márton	»	7 ó. 10 p. d. e. 2 ó. 52 p. d. u.
Töke	»	7 ó. 38 p. d. e. 3 ó. 25 p. d. u.
Szentesre érkezik	»	8 ó. 13 p. d. e. 4 ó. — p. d. u.

A csongrád—félegyházi h. e. vasút menetrendje.

Félegyháza-Csongrád.

Félegyházáról	indul	12 ó. 15 p. d. u., 4 ó. 55 p. d. u.
K.-K.-Szállásról	»	12 ó. 48 p. d. u., 5 ó. 33 p. este.
Csongrádra érkezik	»	1 ó. 31 p. d. u., 6 ó. 18 p. este.

Csongrád-Félegyháza.

Csongrádról	indul	9 ó. — p. d. e., 2 ó. 15 p. d. u.
K.-K.-Szállásról	»	9 ó. 52 p. d. e., 3 ó. 1 p. d. u.
Félegyházáról	»	10 ó. 29 p. d. e., 3 ó. 36 p. d. u.

Félegyházáról Budapest felé indul:

Személyvonat 3 óra 24 perc éjjel; omnibuszvonat 7 óra 24 perc reggel, gyorsv. 12 óra 1 perc d. u., személyv. 4 óra 43 perc d. u.

Budapestről Félegyháza felé indul:

Személyvonat 7 óra 45 perc reggel, omnibuszvonat 12 óra 20 perc délután, gyorsv. 1 óra 40 perc. délután, omnibusz. 3 ó. 20 perc d. u. személyv. 7 óra éjjel, gyorsv. 9 ó. 30 p. éjjel.

NYILTTÉR*)

NYILATKOZAT.

Ezennel tudomására hozom a t. közönségnek, hogy a szegedi kir. törvényszék Kálmán János szentesi III. tized 254. sz. alatti lakost ideiglenesen gondnokság alá helyezte és összes ingó és ingatlan vagyonát a szentesi árvaszék közbejötté mellett zár alá vettette. Ennélfogva figyelmetek mindenkit, hogy nevezett Kálmán Jánosnak sem pénzkölcsönt ne adjanak, sem vele semminemű ügyletet ne kössenek, mert az abból származó követelési jogukat ellene nem érvényesíthetik, sem pedig szenvedett káraik megtérülni nem fognak.

Szentesen, 1891. évi október hó 28.

Lakos Istvánné.

*) E rovatban közlöttékért nem vállal felelősséget a Szerk.

Laptulajdonos és felelős szerkesztő: Dr. Mátyás Ferenc
Társ-szerkesztő: Bánfalvi Lajos.

Hadműveletek összeírása!

Hirdetmény.

Az 1871. évben született ifjak a jövő évben hadköteles sorba lépven, a véderőről szóló törvényhez kiadott utasítás 23. §-a értelmében ugyanezeknek összeírása ez évi november 1-én kezdetét veszi és ezen hóban be is végződik.

Felhívtnak a szülők, gyámok, rokonok, gazdák és munkaadók, hogy az 1871-ik évben akár Szentesen, vagy vidéken született és Szentesen, vagy vidéken tartózkodó gyermekeiket, gyámoltjaikat, rokonaikat vagy cseléd- és segédjeiket Szentes város főjegyzői hivatalánál összeírás végett ezen évi november hó 1-ső napjától 25-éig bejelenteni szigorú kötelességüknek ismerjék; mert a jelentést elmulasztók a törvény szigorával fognak sújtatni.

Ugyancsak kötelesek összeírás végett jelentkezni az 1870. és 1869. évben született, II. és III. korosztályba lépő hadkötelesek is, miért ugyanezek is a jelentkezésnek november hó 1-től 25-éig megtételére ezen nely kijelentéssel hivatnak fel, hogy a jelentés elmulasztása szigorú büntetést von maga után.

Szentesen, 1891. október 29-én.

Dr. Mikecz Ödön,

3-1 főjegyző, Szentes város katonai vezetője.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
Déló N. János szűrszabó

tudatja a n. é. közönséggel, hogy nála, lakásán, valamint hetipiac alkalmával a szűrszabók között,

lótakaró-pokróc

nagy választékban, gyári áron kapható. — Lakása a kispiac közelében, I. t. 718. sz. alatt.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

306.891.

Hirdetmény.

Szentes város számvevői hivatala részéről közhírré teszem, hogy a 31. kgy. 1890. számú határozat értelmében az inséges gabona-kölcson, éjjeli őrdij, előfogati pótdó, artérikiosztási, határút kiigazítási, kölcsontörlesztési, borfogyasztási adó és gáttiltségi hátralékosok névjegyzékei a számvevői hivatalban (kurcántúli volt iskolai épületben) folyton nyilvántartatnak.

Mely körülményt oly ügyelmeztetéssel teszem közzé, hogy a névjegyzékek mindenkor bárki által is megtekinthetők, s azokra az észrevételek a behajthatóság tekintetéből megtehetők.

Szentes, 1891. október 29.

Győri Ferenc,
számvevő.

Figyelmeztetés.

Figyelmeztetnek az ev. ref. egyház-köztség azon tagjai, a kik egyházi adótartozásukat még ez ideig be nem fizették, hogy november hó 15-ik napjáig annyiaval inkább befizessék, mert annak elmulasztása esetén nem csak hogy a kellemetlenséggel járó végrehajtás fog ellenük foganatba vétetni, sőt hátralékos egyházi adójuk után egész évi kamat fog számíttatni.

Szentes, 1891. okt. 31.

Kristó Nagy István,
főgondnok.

2-1

Sárdi Jánosnak

I. t. 690. sz. a. levő háza és a 24-ik dűlőben 18 hold földje szőlőskerttel és gazdasági épületekkel szabad kéz ből eladó. Értekezhetni a tulajdonossal. 3-3

Med. univ. dr. Czukermann Soma

fogbajosoknak rendel naponta
délután 1-től 4 óráig.
Műfogak és teljes fogsorok készítése,
ugy fogak plombalása, valamint foghuzás
— utóbbi fájdalom nélkül altatással is —
eszközöltetik.

Népfölkelők összeírása!

Hirdetmény.

Az 1873. évben született ifjak a jövő évben a népfölkelés I-ső korosztályába lépven, az 1886. évi XX. t. c. c. -hez kiadott utasítás 26. pontja értelmében ugyanezeknek összeírása ez évi november 1-én kezdetét veszi és ezen hóban be is végződik.

Felhívtnak a szülők, gyámok, rokonok, gazdák és munkaadók, hogy az 1873-ik évben akár Szentesen, vagy vidéken született és Szentesen, vagy vidéken tartózkodó gyermekeiket, gyámoltjaikat, rokonaikat vagy cseléd- és segédjeiket Szentes város főjegyzői hivatalánál összeírás végett ezen évi november hó 1-ső napjától 25-éig bejelenteni szigorú kötelességüknek ismerjék; mert a jelentést elmulasztók a törvény szigorával fognak sújtatni.

Szentesen, 1891. október 29-én.

Dr. Mikecz Ödön,

3-1 főjegyző, Szentes város katonai vezetője.

Hirdetés.

Alólirott értesitem a t. c. közönséget, hogy üzletemben a legjobb minőségű porosz darabos

szalon fűtőszén és keksz

házhoz szállítva jutányos áron kapható. Ugy szinte most érkezett száraz bükkfá, melynek méterőle a Tiszaparton, eredeti ölelésben 13 frt. A megrendelést a hengermalom liszt-üzletében (takarékpénztári épület) meg lehet tenni.

Tisztelettel:

Weill Salamon.

NYIRIGERZON
ÉRC- és FAKOPORSÓ ÜZLETÉT

mindennemű — a temetkezéshez szükséges hozzávalókkal a legdúsabban felszerelte.

Temetkezési vállalatát akként rendezte be, hogy kívánatra az egész temetés rendezését, egyszerű bejelentés után, magára vállalja, azt a legjutányosabb árban teljesíti

és ezen fölül a nála vásárlóknak, vagy általa temetést rendezetőknek, új gyászokocsiját, mely a városban a legdiszesebb, lovakkal együtt díjtalanul engediat.